

RĪGAS TEHNISKĀ UNIVERSITĀTE

RIGA TECHNICAL UNIVERSITY

LATVIJAS BANKA

Informācija pa tālruni 67022434. Information by phone +371 67022434.

info@bank.lv www.bank.lv

2012. gada 14. oktobrī aprit 150 gadu, kopš nodibināta Rīgas Politehniskā augstskola (pašlaik – Rīgas Tehniskā universitāte; RTU) – pirmā augstākās izglītības mācību iestāde tagadējās Latvijas teritorijā un pirmā tehniskā universitāte Baltijā. Augstskola veidota pēc tā laika Eiropas modernāko – Čīrihes, Hannoveres un Karlsrūes – tehnisko augstskolu parauga. Tajā mācījās tikai vīrieši no visas Krievijas impērijas, tā bija privātā augstskola ar vācu mācību valodu, un to uzturēja Baltijas muižniecība.

1896. gadā augstskola pārveidota par oficiālu Krievijas impērijas augstskolu – Rīgas Politehnisko institūtu (RPI). Ņemot vērā Eiropas augstskolu paraugu, institūts saglabāja autonomiju, bet mācības notika krievu valodā. 1. pasaules kara laikā institūtu evakuēja uz Maskavu, un tur tas darbojās līdz 1918. gadam.

Nostiprinoties jaunajai Latvijas valstij, 1919. gada 28. septembrī uz RPI bāzes tika nodibināta Latvijas Augstskola, kur mācības notika latviešu valodā. 1923. gadā tā ieguva Latvijas Universitātes (LU) nosaukumu. Vienota tipa augstskolā varēja apgūt tehniskās, dabas un humanitārās zinātnes. LU iekļāvās visas RPI fakultātes, izņemot Tirdzniecības fakultāti. Turpmāk augstāko tehnisko izglītību Latvijā varēja iegūt LU un padomju varas laikā – Latvijas Valsts universitātē (LVU).

nozārēs. RTU attīstība balstīta uz trešās paaudzes universitātes koncepciju, jo kontekstā ar ārējās vides dinamiskajām pārmaiņām mainās augstākās izglītības iestāžu loma un misija sabiedrībā.

Īstenojot dažādo partneru interešu un lomu integrēšanas modeli, pētniecība, t.sk. fundamentālā pētniecība, nezaudē savu nozīmīgumu un joprojām ir viena no galvenajām RTU aktivitātēm. Kvalitatīvu starptautiski konkurētspējīgu studiju programmu īstenošana ir otrs RTU pīlārs, bet trešais pīlārs ir zināšanu pārnese nodrošināšana. Jaunrade un radošums ir tikpat svarīgs attīstības virzītājspēks un instruments kā racionālās pētniecības metodes. Papildus tradicionālajām pētniecības un izglītošanas funkcijām par svarīgu RTU funkciju kļūst uzņēmējdarbības veicināšana un atbalstīšana. RTU darbībā vitāla loma ir saitēm ar industriju, privāto pētniecības un attīstības sektoru, finanšu institūcijām, profesionālo pakalpojumu sniedzējiem, kā arī ar citām universitātēm Latvijā un pasaulē.

Mākslinieks Kristaps Ģelzis, atzīstot naudu par zinātkāres un radošuma visietekmīgāko palīginstrumentu, iecerējis RTU velfto jubilejas monētu kā praktiski lietojamu instrumentu, kas ļauj noteikt izmēru, virzienu un izcelsmes vietu. Šīs monētas tapšana īpaša nozīme ir mūsdienu tehnoloģijām, un arī šī nianse vieno monētu un RTU.

The University of Latvia incorporated all the former faculties of the RPI, except the Faculty of Commerce. Hereinafter, higher technical education in Latvia was offered by the University of Latvia and, during the soviet era, by the Latvian State University (LSU).

The RPI was renewed in 1958, with the student body of almost 3 000. In the 1970s, the Institute evolved into the largest Baltic establishment of higher education. It got its present name of RTU on 19 March 1990.

In the course of 150 years of the RTU existence, many outstanding researchers were educated and worked there. The most renowned of the RTU academic staff are Vilhelms Ostvalds (the only Nobel Prize winning chemist of Baltic origin) and Pauls Valdens (chemist and rector of RPI, seven-time Nobel Prize nominee).

In 2011, the RTU offered degree courses to almost 15 thousand students, and 51.6% of the enrolment did not pay tuition fees as their studies were financed from the state budget. In that year, the RTU had 569 doctoral students, of which 59 had their thesis defended; undergraduate studies were completed by 2.3 thousand and postgraduate studies by 1.0 thousand students.

In 2011, the RTU employed a total of 412 researchers, and academic staff numbered 531. The RTU researchers develop over 300 projects, participate in more than 1 000 international conferences, and publish close to 1 000 scientific articles on an annual basis.

The evolution of RTU study processes to provide education, both academic and higher professional that meets the EU standards, and to produce specialists for all major branches of the Latvian economy does not cease. It is deeply rooted in the concept of third generation universities, as in the context of dynamically changing environment the fundamentally new role and public mission of higher education should find their reflection in subsequent organisational changes.

Implementing a model of integrating interests and roles of diverse partners, the research, including also fundamental research, has lost none of its importance and is still among RTU's core activities. Operating in an internationally competitive setting, the RTU's quality study programmes form the second pillar, while the application and transfer of created knowledge constitute its third pillar. Innovation and creativity as fundamental driving forces and instruments of growth are of similar importance to rational research methods. Along with the conventional research and educational functions, the promotion of and support to entrepreneurial activities are gaining ever more importance within the RTU. Close cooperation with industry, private research and development (R&D) sector, financial institutions, professional service providers, and other universities in Latvia and across the globe is of vital importance as well.

Acknowledging that money is the most influential auxiliary instrument to satisfy human thirst for knowledge and creativity, the artist Kristaps Ģelzis has designed the collector coin dedicated to the RTU as a small yet practically employable tool, which enables the measurements of size, direction and source of origin. Likewise, modern technologies have been of particular importance for the emergence of this coin and another tool associating it with the RTU.

Nominālvērtība – 1 lats, svars – 26,00 g,
forma – no diviem atsevišķiem trijstūriem salikt
kvadrāts, laukuma izmērs – 32,00 x 32,00 mm,
metāls – 925° sudrabs,
kvalitāte – proof, ar apzeltītām detaļām un
latento attēlu, monētas josta – gluda.
Mākslinieks Kristaps Ģelzis.
Monēta kalta *Rahapaja Oy* (Somija).

Face value: 1 lats; weight: 26,00 g;
shape: a square formed of two detachable triangles;
area measurement: 32,00 x 32,00 mm;
metal: silver of .925 fineness; quality: proof, with
gilded elements and latent images; edge: plain.
Artist: Kristaps Ģelzis.
The coin is struck by *Rahapaja Oy* (Finland).

1958. gadā tika atjaunots RPI, kur mācījās gandrīz 3 000 studentu. 20. gs. 70. gados institūts kļuva par lielāko augstskolu Baltijā. Pašreizējo nosaukumu RTU ieguva 1990. gada 19. martā.

RTU darbības 150 gados tajā izglītību ieguvuši un strādājuši daudzi pazīstami zinātnieki. Slavenākie RTU mācībspēki bija ķīmiķis Vilhelms Ostvalds (vienīgais Baltijas izcelsmes Nobela prēmijas laureāts) un RPI rektors ķīmiķis Pauls Valdens (par vairākiem atklājumiem ķīmijā izvirzīts Nobela prēmijai septiņas reizes).

2011. gadā RTU studēja gandrīz 15 tūkst. studentu, turklāt 51.6% studiju vietu bija finansētas no valsts budžeta. RTU studēja 569 doktoranti, t.sk. 59 aizstāvēja promocijas darbus, pamatstudijas absolvēja 2.3 tūkst. studentu, savukārt augstākā līmeņa studijas – 1.0 tūkst. studentu.

2011. gadā RTU strādāja kopumā 412 pētnieku un 531 akadēmiskais darbinieks. Katru gadu RTU zinātnieki izstrādā vairāk nekā 300 projektu, piedalās vairāk nekā 1 000 starptautiskajās zinātniskajās konferencēs un publicē aptuveni 1 000 zinātnisku rakstu.

RTU turpinās studiju procesa reorganizāciju, nodrošinot ES prasībām atbilstošu akadēmisko un augstāko profesionālo izglītību Latvijas tautsaimniecībai svarīgajās

On 14 October 2012, the Riga Technical University, established under the name of Riga Polytechnical Higher School as the very first institution of higher learning in the present-day territory of Latvia and the first technical university in the Baltic States, marks its 150th birthday. This institution of higher education was modelled after the most progressive European technical universities in Zurich, Hannover and Karlsruhe. It offered instruction in German, accepting only men from the entire Russian Empire; as a private educational establishment it was financed by the Baltic nobility.

In 1896, this higher school was transformed into an official higher educational establishment of the Russian Empire, with its name changed to the Riga Polytechnical Institute (RPI). Following the example of European universities, the Institute retained its autonomy, while the official language of instruction was Russian. With the outset of World War I, the Institute was evacuated to Moscow to operate there until 1918.

As the Latvian independent statehood consolidated, the Higher School of Latvia was founded on the basis of RPI, which officially opened on 28 September 1919 and offered instruction in the Latvian language. In 1923, it earned the name of the University of Latvia. It offered studies in engineering, sciences and humanities.

ANNO 150 1862